

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Pomoc Prawna](#) > [Austria](#)

Pomoc prawna

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Jakie są koszty postępowania sądowego i kto je zazwyczaj ponosi?

W toku postępowania cywilnego nalicza się opłaty sądowe. Strony mogą również ponosić koszty związane z usługami biegłych, tłumaczy ustnych i świadków, własne koszty podróży i koszty podróży ewentualnych kuratorów (*Kuratoren*) wyznaczonych przez sąd (dla osób nieobecnych lub potrzebujących kuratora), a także koszty związane z obwieszczeniami publicznymi i usługami zastępstwa procesowego świadczonymi przez adwokata. Początkowo każda ze stron pokrywa swoje własne koszty; strona przegrywająca w postępowaniu cywilnym ma jednak obowiązek zwrócić koszty poniesione przez stronę wygrywającą.

2 Na czym polega pomoc prawna?

Strona, która nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi, może wystąpić o pomoc prawną (określaną w austriackim postępowaniu cywilnym jako *Verfahrenshilfe*) w chwili wszczęcia postępowania cywilnego lub na dowolnym etapie tego postępowania. W zależności od treści wniosku pomoc prawna może przybrać formę pełnego lub częściowego zwolnienia z opłat sądowych i pozostałych opłat i wydatków, o których mowa w pkt 1, jak również wyznaczenia adwokata z urzędu.

W przypadku wyznaczenia adwokata pomoc prawna obejmuje również koszty porad prawnych udzielanych przez adwokata przed wszczęciem postępowania.

3 Komu przysługuje pomoc prawna?

Pomocy prawnej udziela się wyłącznie w przypadku, gdy strona nie jest w stanie – biorąc pod uwagę jej dochody, majątek i spoczywające na niej zobowiązania alimentacyjne – pokryć kosztów wymienionych w pkt 1 (lub ich części) bez zmniejszenia swojego dochodu poniżej poziomu niezbędnego do utrzymania się na skromnym poziomie.

Pomocy prawnej nie przyznaje się, jeżeli wydaje się, że pozew lub odpowiedź na pozew wniesiono wyraźnie bezpodstawnie lub jeżeli są one pozbawione jakichkolwiek szans powodzenia.

4 Czy pomoc prawna przysługuje we wszystkich rodzajach postępowań?

Pomoc prawną przyznaje się w odniesieniu do wszystkich postępowań sądowych w sprawach cywilnych i gospodarczych, a wnioskodawca nie jest zobowiązany do spełnienia żadnych wymogów dotyczących obywatelstwa ani miejsca zamieszkania.

Jeżeli pomoc prawną przyznano w toku postępowania głównego (*Titelverfahren*), obejmuje ona również postępowanie egzekucyjne (*Vollstreckungsverfahren*). Strona, której przyznano pomoc prawną w odniesieniu do konkretnej sprawy w innym państwie członkowskim UE, jest również uprawniona do korzystania z pomocy prawnej w Austrii w toku postępowania związanego z uznaniem i wykonaniem orzeczenia wydanego w tej sprawie.

5 Czy istnieje odrębna procedura odnosząca się do sytuacji wyjątkowych?

Nie, ale w przypadku, gdy wniosek o pomoc prawną ma pilny charakter (np. dotyczy usług zastępstwa procesowego w związku z zastosowaniem środków tymczasowych), sąd rozpoznaje go w szczególnie szybkim trybie. Jeżeli sąd rozpoznający sprawę przyzna pomoc prawną w formie wyznaczenia adwokata, właściwa izba wyznacza adwokata na pełnomocnika wnioskodawcy w terminie kilku dni.

6 Gdzie można uzyskać formularz wniosku o pomoc prawną?

W Austrii odpowiedni formularz („ZPForm 1”) można odebrać osobiście w dowolnym sądzie pierwszej instancji, tzn. w sądzie rejonowym (*Bezirksgericht*) lub sądzie krajowym (*Landesgericht*); można również zwrócić się do sądu z pisemnym wnioskiem o jego wydanie. Formularz ten jest również dostępny w internecie pod adresem <https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx> oraz w niektórych konsulatach austriackich. Skorzystanie z tego formularza jest obowiązkowe.

7 Jakie dokumenty należy załączyć do wniosku o pomoc prawną?

Należy dokładnie wypełnić oświadczenie majątkowe załączone do wniosku o pomoc prawną („ZPForm 1”). Obejmuje ono wykaz aktywów (dochody i składniki majątku takie jak nieruchomości, rachunki bankowe, polisy ubezpieczeniowe itp.) oraz pasywów (zobowiązania alimentacyjne itp.), a także informacje na temat wnioskodawcy i jego warunków bytowych. W miarę możliwości do wniosku należy również załączyć dokumenty potwierdzające. Podanie nieprawidłowych lub niekompletnych informacji w oświadczeniu majątkowym jest zagrożone karą grzywny i może stanowić podstawę pociągnięcia wnioskodawcy do odpowiedzialności cywilnej z tytułu wszelkich spowodowanych tym faktem szkód, a także do wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w związku z oszustwem.

8 Gdzie należy złożyć wniosek o pomoc prawną?

Wniosek o pomoc prawną („ZPForm 1”) należy złożyć w formie pisemnej lub ustnej w sądzie rozpoznającym sprawę w pierwszej instancji, który wyda postanowienie o przyznaniu pomocy prawnej lub odmowie jej przyznania. Ponadto strona może złożyć wniosek o pomoc prawną w formie ustnej w sądzie krajowym właściwym dla jej miejsca zamieszkania w Austrii, nawet jeżeli sąd ten nie jest właściwy rzeczowo do rozpoznania sprawy, pod warunkiem że siedziba sądu rozpoznającego sprawę znajduje się poza okręgiem sądowym, w którym znajduje się miejsce zamieszkania strony. W takim przypadku wniosek zostanie przekazany sądowi właściwemu.

9 W jaki sposób można się dowiedzieć o zakwalifikowaniu do uzyskania pomocy prawnej?

Wniosek o pomoc prawną rozpoznaje sąd. Wydane przez sąd postanowienie w tym przedmiocie doręcza się wnioskodawcy.

10 Co należy zrobić w razie zakwalifikowania się do uzyskania pomocy prawnej?

Jeżeli sąd postanowił, że pomoc prawna będzie obejmowała wyznaczenie adwokata, którego tożsamość została już ustalona (zob. odpowiedź na pytanie nr 11), należy skontaktować się z tym adwokatem.

Co do zasady zaleca się zasięgnięcie porady prawnej u prawnika upoważnionego do reprezentowania strony (adwokata lub notariusza) przed wszczęciem postępowania sądowego.

Jeżeli strona nie jest jednak reprezentowana przez adwokata (i skorzystanie z usług zastępstwa procesowego świadczonych przez adwokata nie jest wymagane na mocy przepisów), może również wytoczyć powództwo i wnosić wszelkie inne wymagane pisma, wnioski i powiadomienia poza rozprawą w formie ustnej we właściwym rzeczowo sądzie rejonowym lub w sądzie rejonowym właściwym dla jej miejsca zamieszkania.

11 Kto wybiera adwokata lub radcę prawnego dla osoby, której przyznano pomoc prawną?

Jeżeli sąd postanowił, że pomoc prawna będzie obejmowała wyznaczenie adwokata, lokalna izba adwokacka wybierze adwokata z listy swoich członków ułożonej w kolejności alfabetycznej, wskazując kolejną osobę z listy. Wnioskodawca może jednak zaproponować wyznaczenie konkretnego adwokata. Choć wniosek nie jest dla lokalnej izby adwokackiej wiążący, izba z reguły uwzględni go, o ile będzie odpowiednio uzasadniony (np. jeżeli adwokat wyrazi na to zgodę i jest już zaznajomiony ze sprawą).

12 Czy pomoc prawna obejmuje wszystkie koszty postępowania?

Sąd może z urzędu przyznać wnioskodawcy pomoc prawną w pełnym zakresie lub – w zależności od jego sytuacji finansowej i biorąc pod uwagę przewidywane koszty postępowania – zwolnić go wyłącznie z niektórych opłat. Pomoc prawna może obejmować:

1. warunkowe zwolnienie z obowiązku pokrycia opłat sądowych, wynagrodzenia świadków i biegłych, kosztów wymaganych obwieszczeń publicznych, kosztów powołania pełnomocnika i wydatków pieniężnych poniesionych przez pełnomocnika lub adwokata; zwolnienie z obowiązku wniesienia zaliczki na pokrycie kosztów strony przeciwnej;
2. zapewnienie możliwości skorzystania z usług zastępstwa procesowego świadczonych przez urzędnika sądowego lub, w stosownych przypadkach, przez adwokata;
3. zwrot niezbędnych kosztów podróży poniesionych przez stronę w związku z koniecznością stawienia się przed sądem prowadzącym postępowanie w celu złożenia zeznań lub wyjaśnienia okoliczności faktycznych.

Jeżeli jednak wnioskodawca przegra sprawę, będzie zobowiązany do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez stronę wygrywającą.

13 Kto ponosi pozostałe koszty w razie zakwalifikowania się do uzyskania częściowej pomocy prawnej?

Jeżeli wnioskodawca poniesie inne niezbędne koszty nieobjęte pomocą prawną przyznaną mu zgodnie z postanowieniem sądu, będzie musiał pokryć je z własnych środków, przynajmniej tymczasowo. Strona przegrywająca w postępowaniu cywilnym będzie jednak ostatecznie zobowiązana do zwrócenia stronie przeciwnej poniesionych przez nią kosztów proporcjonalnie do roszczeń, które sąd rozpoznał na jej niekorzyść (jeżeli np. sąd uzna dwie trzecie roszczeń powoda i jedną trzecią roszczeń pozwanego, pozwany będzie zasadniczo zobowiązany do pokrycia poniesionych przez siebie kosztów i zwrotu jednej trzeciej niezbędnych kosztów poniesionych przez powoda).

14 Czy pomoc prawna obejmuje również koszty odwołań?

Pomoc prawna obejmuje wszystkie etapy postępowania aż do zakończenia sprawy (uwzględniając wszelkie ewentualne późniejsze postępowania egzekucyjne). Dlatego też udziela się jej również w związku z potencjalnymi środkami zaskarżenia (lub w toku postępowania apelacyjnego).

15 Czy pomoc prawna może zostać cofnięta przed zakończeniem postępowania (lub nawet odwołana po zakończeniu postępowania)?

Sąd ma obowiązek uchylić postanowienie o przyznaniu pomocy prawnej, jeżeli okaże się, że strona nie spełnia już przesłanek, na podstawie których przyznano tę pomoc (np. sytuacja finansowa strony zmieniła się lub dalsze popieranie powództwa lub wdanie się w spór wydaje się oczywiście bezzasadne lub pozbawione jakichkolwiek szans powodzenia), lub cofnąć pomoc prawną w przypadku przedstawienia dowodów świadczących o tym, że przesłanki przyznania tej pomocy nie były spełnione już w chwili jej przyznania. W tym ostatnim przypadku strona ma obowiązek zwrócić otrzymane kwoty i pokryć honorarium wyznaczonego jej adwokata zgodnie z tabelą stawek za świadczone przez niego usługi.

Strona, która uzyska wystarczające środki finansowe w terminie trzech lat od dnia zakończenia postępowania, jest zobowiązana do spłaty otrzymanej pomocy prawnej, o ile będzie w stanie to zrobić bez uszczerbku dla możliwości utrzymania się na skromnym poziomie. Aby ocenić sytuację finansową strony, sąd zwróci się do niej o przedstawienie aktualnego oświadczenia majątkowego (zwykle przez złożenie dokumentu „ZPForm 1” w określonym terminie po zakończeniu postępowania). W przypadku niezłożenia oświadczenia majątkowego wraz z wymaganymi dokumentami w sądzie w wyznaczonym terminie pomoc prawna może zostać cofnięta, a wypłacone kwoty będą podlegały zwrotowi.

16 Czy można zaskarżyć odmowę udzielenia pomocy prawnej?

Postanowienie o odmowie przyznania pomocy prawnej można zaskarżyć do sądu drugiej instancji, który wyda wiążące rozstrzygnięcie w tej kwestii. Na postanowienie sądu drugiej instancji nie przysługuje skarga rewizyjna do Sądu Najwyższego (Oberster Gerichtshof).

■ Ostatnia aktualizacja: 05/06/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.